

Samme Forfatter meddeelte

*Yderligere Bemærkninger om Tractaten imellem de lokriske Stæder
Chalion og Oeanthea.*

Denne høist interessante Indskrift, som jeg i Selskabets Møde 20de Febr. 1857 gjorde et Forsøg paa at fortolke, er senere af A. Kirchhoff i Berlin bleven underkastet en ny Behandling i Philologus 13te Jahrgang 1stes Heft. S. 1 ff (1858). Forfatteren bemærker strax, at min Afhandling ikke er kommen ham for Øie, og at han derfor ikke kan vide, hvorvidt jeg allerede havde klaret Sagen: en Bemærkning, som unægtelig undrede mig, da et Udtog af min Afhandling allerede i Marts 1857 var trykt i Gerhards Archäologischer Anzeiger. Hr. Kirchhoff har imidlertid leveret et saa værdifuldt Bidrag til Forklaringen af dette Document, at jeg har anseet det for min Pligt at meddele Udbyttet af hans Forskninger, som jeg ogsaa selv i flere Punkter troer at kunne tiltræde.

I et Hovedpunkt, Læsningen og Forklaringen af de 2 sidste Linier paa første Side, ere vi komne til det samme Resultat. Det er mig i denne Henseende en stor Glæde, og en Borgen for Resultatets Rigtighed, at vi have arbejdet hver for sig. Der er derimod eet Phænomen i denne Indskrifts Orthographie, hvis fulde Betydning først er bleven indseet af Kirchhoff, hvorved en Deel sproglige Gaader pludselig løses. I min Afhandling er der gjort opmærksom paa, at her, ligesom overhovedet i de ældste græske Indskrifter, Consonanterne ikke fordobles (undtagen σ foran τ i *Φασσιός*). K. har indseet, at dette i det foreliggende Document ogsaa er udvidet til det Tilfælde, hvor det ene Ord ender og det næste begynder med den samme Consonant, forudsat naturligviis, at Ordene høre sammen, og ikke adskilles ved Interpunction. Der bør saaledes S. 1, L. 2 læses ikke *αἰ σὺλῶ*, men *αἰ τις σὺλῶ*, og L. 4 ikke *ἀδικοσὺλῶ*, men *ἀδικως σὺλῶ*, hvorved vi slippe for hiint høist besynderlig sammensatte Ord. Formen ξ i Stedet for $\xi\xi$ har uden Tvivl heller ikke existeret, men Slutningsconsonanten har i det ældste Sprog

assimileret sig med det følgende Ords Begyndelsesconsonant, og er, efter den da gjældende Skrivebrug, ikke bleven skrevet. Efter den senere Skrivebrug, som jeg ogsaa S. 2, L. 6 har anvendt i *κατὰς*, burde der S. 1, L. 1 og 2 skrives *ἐτ τᾶς* for *ἐκ τᾶς*, ligeledes L. 3 *ἐτ Θαλάσσης* og L. 4 *ἐλ λιμένος*. — Jeg troer ogsaa, det er en rigtig Conjectur af Kirchhoff, i S. 1, L. 4 at skrive *αὶ δ'* for *αὶ κ'*, der ikke forliges godt med den følgende Optativ, og S. 1, sidste Linie i Stedet for *διπλῆ οἶ*, at skrive *διπλῆ Foi*: en Rettelse, han imidlertid ikke selv har optaget, og hvoraf han ikke har draget de nødvendige Consequenter. Rettelsen af I til F er saare lempelig, og, da Digamma ellers findes i denne Indskrift, savner man det ugjerne her. Dertil kommer, at den adverbiale Dativform *διπλῆ* kun ved en meget voldsom Fortolkning (*in duplum*, »um das doppelte«) kunde bringes ind i Sammenhængen. Om man i samme Linie skal skrive *Θρή' στω* eller *Θρ' ἔστω*, er egentlig et ørkesløst Spørgsmaal; i Sagen selv er der hverken Tale om Apokope eller Aphæresis; men, hvor det ene Ord endte og det næste begynde med samme Vocal, smeltede Ordene sammen, og man hørte kun een, ligesom i det ovfr. omtalte Tilfælde med Consonanterne, og derfor skrev man ogsaa kun een. Men Kirchhoff opfatter det som en Apokope af *Θώια*, Noget, hvorpaa der ingen Exempler findes i vor Indskrift, med Undtagelse af de almindelige *δὲ* og *καὶ*, hvorimod vi have en Aphæresis i S. 2, L. 2 *ὁ' πάγων* for *ὁ' ἐπάγων*, efter hvilken Analogie her altsaa nødvendig maatte staae *Θώια' στω*. Formen *Θώια* skal efter K. henhøre til et ellers ikke bekjendt Adjectiv *Θώιος*, og i Oversættelsen gjør han endog Adjectivet til et Participium, »so soll ihm um das doppelte gebüsst werden«. Det er ganske simpelt at forstaae som *διπλῆ Θρή*, dobbelt Bøde (eller Skadeserstatning), ligesom Od. 2, 192: *σοὶ δὲ, γέρον, Θωῶν ἐπιθήσομεν, ἦν κ' ἐνὶ θυμῷ τίνων ἀσχάλλης*.

Med Hensyn til Tractatens Indhold har K. med Rette bemærket, at Ordet *σὺλᾶν* ikke er at forstaae om Røveri i Almindelighed, men om Beslaglæggelse af Person eller Eiendom,

hvortil man mener at have en retfærdig Grund. Hos Demosthenes omtales saaledes oftere, at en Stat, for at tage Repressalier imod en anden, udsteder Kaperbreve imod den (*σύλην διδόναι κατὰ πλοῦς*). Her er der ikke Tale om et saadant offentligt Forhold, men om Forholdsregler, som tages imod Fallenter, uvederhæftige Kjøbere, Skippere f. Ex., der have indtaget en Ladning, og seile bort med den uden at betale. I saadanne Tilfælde tager Creditor Repressalier ved at lægge Beslag paa den Andens Eiendom, eller kapre den, hvor han kan finde den, saafremt han hører til et andet Folk, og ikke ved en særlig Bevilling er fritaget for en saadan Behandling, eller har faaet Asylie. Det er naturligt, at den, hvis Eiendom saaledes er kapret, om muligt bemægtiger sig Kaperens Person, for at kræve ham til Regnskab. Dette er *ξένον ἄγειν*. Men en saadan Xenagie bliver ved nærværende Tractat forbudt imellem de to contraherende Parter; man skal søge sin Opreisning ved Domstolene i det Land, hvor Kaperen har hjemme. Men paa den anden Side forbydes alt Kaperie eller Beslaglæggelse paa Staternes egne Territorier; det maa kun finde Sted i aaben Sø. Finder Domstolen, at Kaperen uden Grund har taget sig selv til Rette, skal han bøde 4 Drachmer, og hvis han ikke inden 10 Dage udliverer, hvad han har taget, skal han bøde Halvdelen af det Tagnes Værdie. Domstolen, for hvilken Sagen skal føres, er forskjellig, eftersom Klageren betragtes som bosiddende i den anden (den Indstævntes) By (som Metøk) eller ikke. Det Første finder Sted, hvis han har boet der over 30 Dage. Han maa da underkaste sig Stedets Jurisdiction, ikke den, der gjælder for Byens egne Borgere, thi Borger er han jo ikke der; men den, der gjælder for Processer imellem Borgere og Fremmede eller Metøker. Fremmeddommere eller Xenodiker kaldes de, som dømme i saadanne Sager. Den Fremmede, der anlægger Sagen, kan kun føre den igjennem sin Proxenos; men røgter denne sit Hverv paa en uredelig Maade, skal han bøde det Doppelte af Sagens Værdie. Er Klageren derimod ikke Metøk, men kun

ligefrem Borger i den anden Stat, føres Sagen for den ved Tractaterne bestemte Domstol, hvis Medlemmer udvælges af Statens øverste Embedsmænd.

Det forekommer mig, at der er god Sammenhæng i dette. Jeg maa antage det for en Misforstaaelse af K., naar han mener, at Beboerne af Chalion ikke kunne kaldes *ξένοι* i Oeanthea og omvendt, men det maatte være Folk, der ikke havde hjemme i nogen af Stæderne. Tractaten sluttet jo imellem disse to Stæder alene, og der er ingen Grund til at omtale uvedkommende Folk. Jeg seer heller ingen Grund til at antage, at der skulde mangle Noget imellem Pladens første og anden Side. Det er sandt, at *ξενοδίχαι* og *συμβολαί* paa 2de Side forudsættes som bekjendte; men deraf følger ikke, at deres Indstiftelse og Indretning skulde være omtalt umiddelbart foran, ja ikke engang, at den skulde være omtalt i denne Tractat.

Jeg vilde overhovedet ønske, at Hr. Kirchhoff, inden han skrev, hvad han til Slutningen bemærker om Documentets oprindelige Omfang og Form, havde kjendt Udtoget af min Afhandling. Jeg gad vidst, om han ikke havde givet mig Ret i at vor Indskriftsplade omtrent var at betragte som et Blad i en Bog. Den Formodning, han fremsætter, forekommer mig i det Mindste næppe engang at burde fremsættes »i Mangel af en bedre«. Han mener, at Documentet skulde have bestaaet af 4 ligedannede Plader, af hvilke vor Plade skulde være den 2den. Disse skulde være sammenholdte ved Metalklammer i Randen. Han overseer, at der ikke er Spor af saadanne Metalklammer paa Pladen, og at Sammenføiningen endda vilde være uhyre løs, med mindre der tilføiedes endnu en Forbindelsesplade i Midten (s. hans Tegning S. 14), samt, hvad der er det Vigtigste, at det ikke kunde falde Nogen ind at smedde 4 saadanne mindre Plader, naar man skulde bruge een større. Det kunde ikke være forbunden med nogen Vanskelighed at udhamre en Plade af lidt over 3 Kvarteers Længde og $1\frac{1}{2}$ Kvarteers Bredde. Ved

at dele den i 4 vilde man med den fiirdobbelte Ueilighed kun saare ufuldstændig opnaae, hvad man ønskede.

Videnskabernes Selskab i München indbyder det danske Videnskabernes Selskab til at ville deeltage i Høitideligholdelsen af Academiets 100aarige Jubilæum.

I Mødet var fremlagt:

Fra Academie der Wissenschaften i Wien.

Monumenta Habsburgica. Band III, Abth. I. Wien 1858.

Notizenblatt Nr. 1-24. Wien 1857.

Almanach. VIII Jahrgang. Wien 1858.

Festrede bei der feierlichen Übernahme des ehemaligen Universitätsgebäudes. Wien.

Die Principien der heutigen Physik, Rede bei der Feier der Übernahme des ehemaligen Universitätsgebäudes. Wien.

Fra Geologische Reichsanstalt i Wien.

Jahrbuch. VIII Jahrgang, Nr. 2, 3 & 4. Wien.

Fra Visconde de Santarem i Lisboa.

Noticia dos Manuscriptos pertencentes a direito publico externo diplomatico de Portugal. Lisboa 1827.

Alguns documentos para servirem de provas a parte 1^a das memorias para a historia, e theoria das Cortes Geraes. Lisboa 1828.

Fra Physikalische Gesellschaft i Berlin.

Die Fortschritte der Physik im Jahre 1855. XI Jahrgang, I & II Abth. Berlin 1858.

Fra Naturforschende Gesellschaft i Halle.

Abhandlungen. Band IV, Heft 2, 3 & 4. Halle 1858.

Fra Sociéte Impériale des Naturalistes i Moscow.

Bulletin Nr. II, III & IV, 1857 & Nr. I, 1858. Moscow.